

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ३६ / अंक : २१ / २०७५ फागुन १० गते शुक्रबार / 22 Feb., 2019 / मूल्य रु. १०/-

पार्टी एकीकरण तल्लो तहमा भ्यागुताको धार्नी

काठमाडौं। नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टी दुई अध्यक्षहरूले तहलो तहको पार्टी संगठनलाई एकीकरण गर्ने प्रस्ताव तयार पार्न गठन गरेका समितिहरूले एकताको प्रस्ताव बनाउन नसकेपछि पार्टी अध्यक्ष र सचिवालयले नै एकताको प्रस्ताव तयार पार्न भएका छन्। पछिल्लो समयमा रामबहादुर थापाको संयोजकत्वमा गठन गरिएको ९ सदस्यीय समितिले समेत तहलो तहका कमिटी र विभिन्न वर्गीय संगठनहरूको एकताको लागि प्रस्ताव तयार गरी पेश गर्न समिति बनाएको भएपनि त्यो समितिले समेत प्रस्ताव तयार पार्न सकेन। समितिभित्र रहेका सदस्यहरूको कारण एकताको प्रस्ताव तयार हुन नसकेको हो।

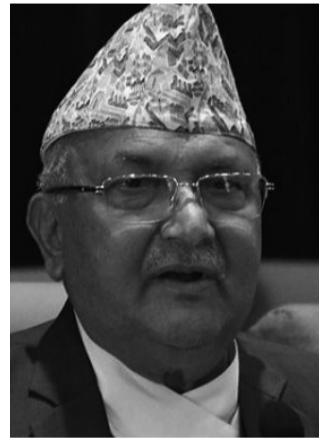
गत जेठ ३ मा तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी >>> बाँकी ८ पेजमा

पशुपति शमरसँग थरहरि

काठमाडौं। दुई तिहाइको नेकपा पशुपति शमरको एउटा गीतले थरहरि हुनुपर्यो। राष्ट्रपति रिसाइन, प्रधानमन्त्री रिसाए, स्वभाविक छ, नेकपाका क्रान्तिकारी भोलेहरू रिसाए र पशुपति शमरको ज्यान जोखिममा पार्ने गरी धम्केया। विचरो गीत गाउने कलाकारले यूट्यूबाट गीत हटाए, पत्रपत्रिकाले लेखेको कुरा गीत बनाएर गाउन पनि नपाउने भनेन प्रश्न गरे।

सरकार, राष्ट्रपति र भ्रष्टाचारी विरुद्ध बोल नपाउने नेपालमा कुन प्रकारको दुई तिहाइको हिटलर >>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्री ओली घेराबन्दीमा

काठमाडौं। सत्तारूढ दल नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) को जिलादेखि तल्ला समिति र जनवरीय संगठनको एकता समयमै नहुँदा पार्टी संगठन अलपत्र मात्र भएका छैन, पूर्व एमाले र पूर्व माओवादी केन्द्रका नाममा फाउंडर गतिविधि देखाएर अफै दुई पार्टीको अस्तित्व देखाइरहेका छन्। गत जेठ ३ गते दुई पार्टी बीच एकता हुँदा तीन महिना भित्र पार्टी एकता गर्ने निर्णय भएको थियो। तर आज ९ महिना पुगिसकदा पनि पोलिटब्युरो गठन, केन्द्रीय नेताहरूको जिम्मेवारी तोके, केन्द्रीय समितिको बैठक बस्ने काम भएको छैन। पार्टीका जिलादेखि वडासम्मका समितिहरू गठन नहुँदा जिला, क्षेत्र, नगर र गाउँस्तरमा सत्तारूढ दलका गतिविधि शुन्यप्रायः छन्। सरकार सञ्चालनमा पार्टीको भूमिका कमजोर भएको

छ। तीन तहको सरकारमा रहेका जनप्रतिनिधिहरूले पार्टी नेतृत्वलाई टेर्न छाडेका छन्। सरकार सञ्चालनमा पार्टीसँग समन्वय हुन सकिरहेको छैन। जिला भन्दा तलका पार्टी समिति एकीकरण गर्ने

गठन भएको ९ सदस्यीय कार्यदलले कुनै निर्णय नै नगरी स्थानी समिति बैठकले यथारितिमा प्रतिवेदन बुफाउन निर्देशन दिएको भए पनि कार्यदल भित्र विवाद बढावा अब सचिवालयले कार्यदलको सुझाव लिएर मात्र पार्टी एकीकरणलाई अगाडि बढाउने भएको छ। गत फागुन ६ गते भएको सचिवालय बैठकमा समेत पार्टी एकताका बारेमा सहमति हुन सकेन। ९ गतेको बैठकमा यस सम्बन्धमा कार्यदलका सदस्यलाई समेत आमन्त्रण गरेर राय लिइएको छ। अब भने पार्टी एकताले पूर्णता पाउने अवस्था देखिएको छ। कार्यदलमा ओली पक्षमा ४ र प्रचण्ड पक्षमा ५ जना देखिएका छन्।

नेकपामा अहिले दुई अध्यक्ष केपी शर्मा ओली र पुष्प कमल दाहाल प्रचण्ड बीचमा पार्टी र सरकार >>> बाँकी ६ पेजमा

बाइडबडीको जाँचबुझ अलपत्र

काठमाडौं। नेपाल बायुसेवा निगमले खरिद गरेको दुईवटा बाइडबडी जहाजमा भ्रष्टाचार भएको भन्दै सार्वजनिक लेखा समितिले छानीवीन गरी निश्कर्ष निकालेपछि सरकारले बाइडबडी जहाज विदेखिको जाँचबुझ गर्न गत पौष १९ गते उच्च अदालतमा पूर्व मुख्य न्यायाधिश गोविन्द पराजुलीको अध्यक्षतामा पूर्व नायव महान्यायाधीवतामा नरेन्द्र प्रसाद पाठक र चाटर्ड एकाउन्टेन्ट मदन शर्मा सदस्य रहेको तीन सदस्यीय जाँचबुझ आयोग गठन गरेको थियो। आयोगले ४५ दिन भित्र खरिद प्रकरणको जाँचबुझ गरी प्रतिवेदन दिने स्पाद दिइएको थियो तर यो अवधिमा जाँचबुझ आयोगका पदाधिकारीहरूलाई सरकारले काम गर्ने विद्धी समेत नदिई आयोगलाई पड्यु बनाउने र नेपाली जनतालाई ढाँच्ने काम गरेको छ। आयोगका पदाधिकारीलाई जाँचबुझ आयोगमा नियुक्ति गरेको

भ्रष्ट आयुक्तलाई कारबाही हुने

काठमाडौं। अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका भ्रष्ट र बुसखोरी आयुक्त राजनारायण पाठकले गत शुक्रबार राष्ट्रपति समक्ष राजीनामा दिएपछि उनलाई भ्रष्टाचारको अभियोगमा छानीलाई गरी कारबाही गर्न महान्यायाधीवताका कार्यालयले अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगलाई राय पठाएको छ। अब भ्रष्ट आयुक्त >>> बाँकी ६ पेजमा

प्रमुख आयुक्त र आयुक्तहरूले राजिनामा दिनु उपयुक्त

काठमाडौं। अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका आयुक्त राजनारायण पाठकले महाअभियोगबाट बच्न आयुक्तको पदबाट राजिनामा दिएका छन्। नेपाल इन्जीनियरिङ कलेजको विवाद मिलाईदिने भन्दै बुस लिएको समाचार प्रकाशित भएपछि उनी राजिनामा दिन बाध्य भएका थिए। सत्ताधारी दल नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टीले संसदबाट जनाउने गरेको थिएपनि भ्रष्टाचारमा कमी आउन सकेको छैन। भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने आयोगकै आयुक्तसमेत भ्रष्टाचारको विवादमा फसेर राजिनामा दिन बाध्य भएका उनलाई अर उनलाई राजिनामा दिएकै भरमा उन्नुक्ति दिनु किमार्थ उचित हुन सक्दैन। यदि उनलाई उन्नुक्ति दिएको खण्डमा भ्रष्टाचारीहरू अर बद्नेछन्। पदमा रुम्पा गठन गरिएको आयोगका >>> बाँकी ८ पेजमा

तिन कोइराला एकै ठाउँमा उभिए

काठमाडौं। नेपाली कोइराला महामन्त्री डा. शशांक कोइराले केन्द्रिय सदस्यहरू शेखर कोइराल र सुजाता कोइराला शिखार जिपी कोइराला फाउन्डेशनद्वारा आयोजित कार्यक्रममा विरगज्जमा एउटै मज्जमा उभिएर अब कोइराला परिवारमा कुनै मतभेद नभएको उदघोष गरेका छन्। उनीहरूले त्यस अवसरमा पार्टी नेतृत्वको आलोचना गर्दै आयुक्तहरूले एकताले पार्टी कार्यालयले जाँचबुझ आयोगका प्रकाशित नियन्त्रण गर्ने भनेको थिए।

ग्रस्त भएको भन्दै घाट अन्तरघात गर्ने प्रवृत्ति हावी भएकोले अब यसलाई हटाउन ध्यान दिनुपर्ने आवश्यकतामधि उनीहरूले जोड दिएका थिए। पार्टीलाई पहिलाके अवश्यमा पुन्याउन पार्टी नेतृत्वले गरेको हुनाले अन्य नेताहरूले समेत गुट उपगुट चलाइरहेकाले पार्टी तिनै गुटबाट >>> बाँकी ६ पेजमा

प्रजातन्त्र दिवसमा पूर्वराजाको सब्देश

६९औं प्रजातन्त्र दिवसका अवसरमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहले एक व्यक्तिव्य प्रकाशित गर्दै प्रजातन्त्रका निर्मित त्याग, उत्सर्ग र योगदान गर्ने सबैको स्मरण गरेको छन्।

पूर्वराजले निकालेको व्यक्तिव्य भनिएको छ- प्रजातन्त्र दिवसका अवसरमा आज हामी हाम्रा जिजुबुवा राष्ट्रपिता श्री ५ त्रिभुवनसहित प्रजातन्त्रका निर्मित त्याग, उत्सर्ग र योगदान गर्ने सबैको स्मरण गर्न चाहन्छौ।

हामी र हाम्रा पूर्वाहरूको पुर्खोली आदर्श प्रजातन्त्र हो। सबै अटाउने प्रणाली, सबैको आस्थाको केन्द्र राष्ट्र बन नसकेसम्म प्रजातन्त्रको मूलभूत सधारण प्रजातन्त्र नै हो। देख दर्शनको कममा हामीले बोध गरे अनुरूप प्रजातन्त्रको त्यस्तो अनुपूर्ति आम नेपालीमा छैन। आम >>> बाँकी ८ पेजमा

तारीलाई www.abhiyanonline.com.np गा पनि पढ्न सकिन्छ।

Pulwama shows limits to muscular polices

The fedayeen attack in Pulwama, Jammu & Kashmir, on Thursday killing 44 paramilitary personnel and injuring scores of others should be properly understood.

C Kiran

The fedayeen attack in Pulwama, Jammu & Kashmir, on Thursday killing 44 paramilitary personnel and injuring scores of others should be properly understood.

At the most obvious level, the country is paying a very heavy price for the Modi government's Kashmir policies — riveted on relentless state suppression of an alienated people — and its muscular, one-dimensional approach toward Pakistan — giving a 'free hand' to the security establishment to pay back in the same coin.

The Modi government's hardline policy has proved not only futile but may increasingly become counterproductive. Indeed, the crisis in J&K has deepened in the past 3-4 years while the security tsars don't even have a back channel to Pakistan anymore.

In all probability, the Jaish-e-Mohammed led by Masood Azhar continues to enjoy the patronage of Pakistani security establishment. But Islamabad has swiftly responded that "We strongly reject any insinuation by elements in the Indian media and government that seek to link the attack to Pakistan without

investigations."

But the bottom line is that the massacre in Pulwama could have been foretold. Pakistan's internal security situation has significantly improved and cross-border terrorism from Afghanistan has tapered off. This creates a sense of triumphalism and an 'itch' to settle scores, as it were.

Nonetheless, one striking thing must be noted — the timing. The campaign for the 2019 parliamentary poll is gathering momentum. To be sure, the attack casts the government and PM Modi in very poor light.

Our ruling elite is hard-pressed to be seen reacting strongly and decisively. The dilemma is palpable. On the one hand, the disconnect between the authorities and the people of J&K is almost unbridgeable today. On the other hand, any ratcheting up of tensions with Pakistan is inextricably linked to regional security and stability.

Significantly, the crisis has erupted just four days before the next round of talks between the US and the Taliban in Islamabad on February 18 and the final hearing on the case of Kulbhushan Jadhav, an alleged R&AW operative, at the International Court of Justice at

the Hague on the same day. Is it a mere coincidence?

The Pakistani PM Imran Khan is personally mediating between the US officials and Taliban leadership. To be sure, what is unfolding will be of momentous consequence for President Trump personally, whose decision to bring the 'endless war' in Afghanistan to an end is directly related to his own bid for re-election in 2020.

Fundamentally, though, the Pulwama attack has been directed at the paramilitary forces — not the Indian Army. It aimed to hit our security tsars below the belt and expose them as inept and vacuous people.

The ICJ hearing on February 18 provides the backdrop to the Pulwara attack. At the Hague, India is having to defend itself against the Pakistani allegations of cross-border terrorism. Pakistan will leave no stone unturned to level charges that India has been undertaking covert operations to destabilise it. There seems to be a message in all this for the Indian security establishment.

Of course, in the final analysis, the buck stops at Modi's desk. The sensible thing should have been to follow up the BJP's tie-up with PDP to

form a coalition government in Srinagar with political initiatives to create synergy for a peace process in the Valley.

Similarly, nothing would have been lost by engaging Pakistan in talks. Good statecraft dictates that a country engages its adversaries on core issues of differences and disputes instead of resorting to meaningless theatrics to impress the uninformed public gallery.

Arguably, conditions were propitious to open a new page in our relations with Pakistan. The election of Imran Khan and the overture made by him (as well as army chief Qamar Bajwa) did open a window of opportunity.

But our security establishment, with its entrenched zero sum mindset, preferred to quibble and look for alibis not to engage with Imran Khan — that he is a mere rubber stamp of the military, that he hobnobs with Islamist groups, that he is a bird of passage and so on. Modi could have — and should have — asserted.

At the end of the day, the conclusion becomes unavoidable that an India-Pakistan moratorium on muscle-flexing is badly needed. This ancient ruckus must be laid to rest — and the shenanigans that go

on below the radar must be ended conclusively. It involves statecraft to rein in hawks from crowding the skies. Of course, the easy thing to do is always to whip out jingoism.

With the Afghan power calculus shifting, a new beginning is possible. There is food for thought that Masood Azhar, who has a chequered past leading all the way to Kandahar, has surged in the Valley after an absence of 20 years.

And the Pulwama attack took place just 4 days before serious talks are beginning in Islamabad, finally, to rehabilitate the Taliban as a mainstream political force and India will be defending its own reputation at the Hague. We must read the tea leaves correctly.

Meanwhile, in political terms, in the face of the infinite tragedy in Pulwama, the government must make the effort to evolve a consensus opinion in the country to address the crisis in J&K, which is undeniably the root cause of terrorism.

But that may be too much to expect from the Modi government, whose focus is on vilifying political opponents and harassing them, or systematically polarising the national opinion.

कमजोर र विवादित बन्दै मधेशका मुद्दा

रामसुकुल मण्डल

२०६३ सालमा भएको मधेश आन्दोलनका दौरान माघ ५ गतेका दिन रमेश महतोको हत्या भएको दिनलाई मधेशमा बलिदानी दिवसको रूपमा मनाइदै आएको छ। मधेश आन्दोलन राष्ट्रिय पहिचान, सामाजिक न्याय, स्वाभिमान र राज्यका विभिन्न तहमा उचित अवसर प्राप्तिका लागि मधेश जनताले स्वतस्फूर्त रूपमा गरेको आन्दोलन थियो।

रमेश महतोको बलिदानी पछाडि भएको आन्दोलनहरूले समेत मधेशलाई अधिकार दिलाउन सकेको छैन। बरू बलिदानी दिनेहरूको संख्या १०५ भन्दा माथी पुगेको छ। घाँट्टे त गनी साथ छैन, हजारौंको संख्यामा छन्। विगत दश वर्षमा मधेशका लागि बलिदानी दिनमा महिला र बालबालिका र वृद्धहरू पनि थपिएका छन्। पहिलो र दोस्रो मधेश विद्रोहका दौरान करिब ५३ जनाको बलिदानी पश्चात बाध्य भई राज्यले गरे को सम्पूर्ण रुद्धीको टोकरीमा फालेको छ। संविधानमा मधेशीको अधिकार सुनिश्चित गराउन २०७२ सालमा भएको लामो मधेश विद्रोहमा फेरि ५२ जनाभन्दा बढी मधेशी महिला, युवा, बालबालिका र वृद्धहरूले समेत बलिदानी दिना राज्य टसमस भएको छैन। बरू पहिलो संविधानसभाले बनाएको समिति र आयोगको मधेशमा दुई प्रवेश बनाउने सिफारिसलाई लत्याउँदै मधेशलाई ६ भागमा विभाजित गरि ५ भागलाई पहाडि प्रवेशअन्तर्गत राखिएको छ।

२०६२/२०६३ को दोस्रो जनआन्दोलन विश्राम नलिई २०६३ कै माघमा मधेशमा सुरु भएको पहिलो आन्दोलन १२ वर्ष पूरा गरेको छ। मधेश जनताले सदियौदेखि आफूहरू राज्यको उत्पीडनमा परी आफ्नो अधिकार सुनिश्चित नहुन्जेल आन्दोलन

नरोक्ने भन्नै आन्दोलन चर्काएका थिए। करिब तीस दिनभन्दा बढी समय मधेशमा आन्दोलन चल्न्यो। आन्दोलनमा ३५ जनाभन्दा बढि मधेशी युवाहरूले बलिदान दिएका थिए।

सुरुमा राज्यले त्यति चासो नदेखाएको मधेश आन्दोलनले व्यापक रूप लिन थालेपछि राज्यको ध्यान मधेशतर्फ गयो। तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालाले दुई/दुई पटक सम्बोधन गरेपछि मात्र आन्दोलन रोकिए को थियो। कुनै पनि राजनीतिक दलको

नेतृत्व थिएन। २०६३ साल पछि पनि दुई पटक मधेशमा आन्दोलन भए। तर त्यस पछि पनि मधेश सिथर हुन सकेको छैन। २००८ सालबाट मधेशका नाममा राजनीति सुरु गरेका बेदानन्द भा हुन् या अहिलेका मधेश केन्द्रित राजनीतिक दलका नेताहरू, सबैले मधेशलाई सत्तामा जाने भन्याडको रूपमा मात्र उपयोग गरेका छन्।

पहिलो संविधानसभा निर्वाचनको पूर्व सन्ध्यामा भएको मधेश आन्दोलनभन्दा अधि कुनै राजनीतिक दलले मधेशमाथि

केन्द्रीकृत राज्यसत्ताद्वारा गरिएको विभेदबाट सीमान्तकृत बनेका मधेशीको अधिकारको सुनिश्चित गर्ने दायित्व मधेशी दलमा छ। तर, मधेशी नेतृत्वको असैद्धान्तिक सत्ता साभेदारीले सबै मुद्दाहरूलाई विवादित, कमजोर तथा अवस्तुवादी बनाइदिएको छ।

आह्वान बिना भएको त्यो आन्दोलन मधेश आन्दोलनको पहिलो इतिहास हो। मधेश आन्दोलनले नै अन्तरिम संविधानमा संघीयता शब्दलाई स्थापित गराएको हो भने राज्यको हरेक तहमा समावेशी प्रवेश हुने अवसर पनि मधेश आन्दोलनको उपलब्धि हो। २०६३ माघ १ गते नेपालमा अन्तरिम संविधान जारी भएपछि, खासगरी मधेशका मुद्दाहरू संविधानमा व्यवस्था नगरिएको भन्नै मधेशी जनअधिकार फोरमका नाममा नेताहरूले काठमाडौंमा संविधान जलाए र सरकारले उनीहरूलाई गिरफतार गरी मुद्दा चलायो। लगतै त्यसको विरुद्धमा फोरमले मधेश बन्दको घोषणा गयो। त्यसले मधेशमा आन्दोलनलाई उत्प्रेरणा दिने काम गरेको थियो। आन्दोलनमा तत्कालीन भूमिका फोरमको भए पनि त्यसमा फोरमको

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

स्वाभिमान यात्राको पूर्वांग ग्यारो राप्रपाले

काठमाडौं | फागुन ७ गते
राजधानीदेखि देशभरि राप्रपाले विद्रोहको शंख फुकेको छ। फागुन १५ गतेदेखि तालेजुङबाट महाकालीसम्म सुरु गर्न जनजागरण अभियानको यो पूर्वांगग्या थियो। राजधानीमा भव्य प्रदर्शन गरेर राप्रपाले विरोध प्रदर्शनको सुरुआत राम्रे गरेको छ। आमसर्वसाधारणले मन खोलैरै साथ दिएका छन्। देशव्यापी जनजागर अभियानको यो रिहर्सलमा राप्रपा पास भएको छ।

सनातन हिन्दुराष्ट्र, संवैधानिक राजतन्त्र, सबैखाले छुवाछुतको अन्त, भेदभाव र हिसाबाट मुत्ती, गरीबलाई आरक्षण, ०४६ सालपछिका उच्च पदस्थानहरूको सम्पति छानबिन हुनुपर्ने माँग समेत राप्रपाले गरेको छ। राष्ट्रिय अखण्डताको भण्डा बोकेर राप्रपा फागुन १५ गते देशव्यापी यात्रामा निस्कर चौथो शक्ति बनेर गुमेको साख आर्जन गर्न सकला कि नसकला व्यापक चर्चा जारी छ।

Every game. Everything about the game.

सबै देवेल

www.sabaikhel.com

/sabaikhel

info@sabaikhel.com

@sabaikhel

For Advertisement : sabaikhel@gmail.com

दुई तिहाईको सरकार हो कि लंगडो घोडा ?

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

१९४९ मा सास्कृतिक क्रान्ति सुरु गर्दै उन्मेका माओत्से तुडले ६० को दशकमा गल्ती कमजोरी अनुभूति गरेर जनताका सामुङ्गुडा टेकेर क्षमा मात्र मागेनन्, चीनलाई एकतावद्ध पारेर अधि बढाउने संकल्प पनि गरे। राष्ट्रपिता सनयात सेनलाई आदर गर्दै तिनै माओका अनुयायी देड सियाओ पिड कम्युनिष्टन्त्रमा खुलापन मिसाएर प्रगतिको यस्तो रसायनशास्त्र विकास गरे, विश्व कम्युनिष्ट चीनमा लगानी गर्न हौसिए पसेका मात्र होइनन्, विश्वका कुनै पनि मुलुकमा भन्ना बढी बहुराष्ट्रिय कम्पनीहरू चीनभरि फैलिएका छन्। कम्युनिष्ट राष्ट्रभित्र पुँजीको लगानी र उत्पादनको ओइशोले आज विश्वका गल्ली गल्लीमा मेड इन चाइनाका सामानहरू पुगेका छन् र चीन विश्व आर्थिक शक्तिको पहिलो पक्किमा उक्लन उक्लन लगेको छ। वर्तमान राष्ट्रपति सी जिन पिडले सिल्करोड, वान बेल्ट वान रोड र दक्षिण सहयोग नीतिको मार्गिचित्रका साथ अधि बढेपछि चीन चमत्कारिक शक्ति आर्जनतिर अग्रसर भइसकेको देखिन्छ। एउटा राष्ट्रिय नीतिकार र त्यो नीतिलाई राजनीतिक राजमार्ग बनाइयो भने के गर्न नसकिने रहेछ भने प्रेरणाको स्रोत हो चीनको विकास।

१९५० मा अमेरिकी नेतृत्वको बहुराष्ट्रिय सेनाले धस्त पान्यो कोरियालाई। एक कोरिया उत्तर र दक्षिण कोरिया बन्यो। रछयानमा फालेको भातको सिता टिपेर खाने रितिमा थियो कोरिया। दक्षिणतिर पार्क्युचुल हीको उदय भएपछि कोरियामा आर्थिक क्रान्ति भयो, कोरिया आज सम्पन्न मुलुकमध्येमा पर्छ। बैदेशिक रोजगारीमा बाँचेको अर्थतन्त्रलाई पार्क्युचुल आफ्नै सोच र प्रतिवद्धताले प्रगतिको शिखरमा पुऱ्याइदिए। उत्तरतिर किम इल सुड र उनका परिवारिक शासन चल्वै आएको छ। यद्यपि कडा कम्युनिष्ट शासन भएकाले उत्तर कोरियाबाट केही भन्न सकिन्न र आज उत्तर कोरिया राष्ट्रसंघको कडा नाकावदीमा परेको अवस्था छ।

लि क्वान युले १९५१ देखि १९५० को ३२ वर्षमा सिंगानपुरलाई सिंगापुर बनाइदिए। अस्थिर र अराजक, ब्रष्ट र भतामुङ्गा, लथालिङ्ग सिंगापुरलाई स्थिर, अनुशासित र बिधियुक्त र व्यवस्थित बनाइदिए। आज सिंगापुरलाई दक्षिण एसियाको युरोप भनिन्छ। एउटा नेतृत्वमा केही गर्न इच्छाशक्ति भयो र उसले मुलुकको मुहार फर्ने सपना देख्यो र कटवद्ध भएर लायो भने मुलुकले सम्मान र मुलुकवासी समुद्दशाली हुनेरहेछन्।

टाढा किन, इन्डोनेसियाका सुकार्नो, मलेसियाका महाधिर मोहम्मदको जीवनी कुनै पनि विकासशील अथवा अलपविकसित मुलुकका लागि अनुकरणीय देखिन्छ। उनीहरूले आफ्ना मुलुकको दयनीय अर्थव्यवस्थालाई एउटा भरपर्दा मुकाममा पुऱ्याए। अर्थात मुलुक बनाउने वा बिगार्न राजनीतिले हो, राजनीतिक नेतृत्व विकास भयो भने मुलुक बन्छ। आधार यही रहेछ।

बंगलादेशका राष्ट्रपिता हुन् मुजिवर रहमान। उनी मर्दा उनको जिउमा लगाएको पेटीगन्जी च्यातिएको पाइयो भने उनको बैक खातामा न्यूनतमभन्दा बढी पैसा भेटिएन। कस्तो आश्चर्य ?

हो, यी शासकहरूमा प्रजातन्त्र प्रतिको पूर्ण लगाव थिएन। निरंकूशतन्त्र नै यिनको कार्यशैली थियो तर देशभक्तिका कारण, जनताप्रति जिम्मेवार भएका कारण थिएहरू स्तूत्य नेताका रूपमा अजरअमर छन्। लि क्वान यू मर्दा अमेरिकाका तत्कालीन राष्ट्रपति बाराक ओबामाले समेत सहाहना र सलाम गरे। किन ? किनकि देशभक्ति र देश निर्माण अमर हुनेरहेछ।

हाम्रा राष्ट्रपिता को ? जनता पृथ्वीनारायण शाह भन्छन्, राजनीतिक दलहरू राष्ट्रनिर्मातालाई विस्तारवादी, निरंकूश ठान्छन्। उनका सालिकको टाउको र हात काटेर क्रान्तिकारी हुँ भन्ने आत्मरती गर्नेन्। ०४६ साल र ०६३ सालमा राजनीतिक परिवर्तन भयो। यी दुबै राजनीतिक परिवर्तनपछि नेपाललाई मार्याँ गरेर विदेशीले उपहारमा बनाइदिएका ठूला ठूला उद्योगहरू निजीकरण गरेर बेखिए। घरेलु महिला र युवाहरूले रोजगारी पाएका सरकारी र विदेशी लगानीका उद्योगहरू कि बन्द गरिए, कि लखेटिए। नयाँ उद्योग खोलिएन। खोले प्रयास नै हुनसकेन। प्रजातन्त्र र लोकतन्त्रले उद्योग स्थापना गरेको, उत्पादन बढाएको, निकासी गरेर राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा मजबुती ल्याएको एउटा पनि उदाहरण छैन। किन ?

किनकि नेता थुप्रे भए, कुनै नेतामा दूरदृष्टि देखिएन। देश बनाउनुपर्छ भन्ने इच्छाशक्तियुक्त नेतृत्वको विकास नै भएन। अफ भनो राजनीति बढी भयो, राजनीतिमा नेतृत्वको विकास नै भएन। राजनीति व्यापार बन्यो, कमिशन र भ्रष्टाचार भयो, अनैतिक र सिद्धान्तहीन बाटोमा लाय्यो। देश हाँकै राजनीतिले हो, राजनीति र बागमतीमा तात्की भिन्नता हुनछाड्यो। बागमतीमा नाली बग्छ, अविज्ञन छैन, कुनै प्राणी बागमतीमा बाँच्यै सक्दैनन्। राजनीतिमा नीति नै छैन, कसरी जिवन्तता रहन्छ र ?

यसको दुस्रभावले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा मात्र होइन, जीवनमै दुस्रभाव परिहरेको छ। यही कारण हो, राजस्वले सामान्य प्रशासन चलिरहेको छ, दानदातव्य र रेमिटान्सले राष्ट्रलाई धौ धौ रूपमा

चलाइरहेको छ। हामी सधै स्वतन्त्र रहेकाको यस्तो बेहाल, हिजो जस्तेका मुलुकहरू आर्थिक उन्नतिको शिखरमा पुगिसके। हामी भिखारी छौं, मानेको भीख बाटैमा ठिक हुन्छ। उनीहरू स्वावलम्बी छन्, सुखी बनिसके। हामी भाषण र सपना देखेर सुस्तौं, उनीहरू कुरा कम, काम गर्नेन् र सपना देखेर साकार पार्न लागिएन्। हामी कागजको घोडा दोडाएर प्रगतिको रेखा कोर्छौं, उनीहरू दश नङ् ग्रा खियाएर पूल फूलाउँछन्। हामी भ्रष्टाचारी, तस्कर, आसामाजिक तत्वलाई छुट दिएर लुट गर्ने अवसर दिन्छौं?

उनीहरू विभिन्ना माथि कसैलाई ठिकिन दिदैनन्। हामी नेताहरूको सिपिडकेर र थरिस्तिका समानान्तर सरकार चलाउने छुट दिन्छौं, उनीहरू विधि र नियमलाई सवोपरि ठान्छन्। हामीहरू आफ्नालाई उचाल्ने गाँहौं, उनीहरू आर्थिक तात्कालीन ताकत बनाउँछन्। अनि राजनीतिक खियाले राष्ट्रिय अर्थतन्त्र खिया नलागे के हुन्छ ? इस्पति धार बन्नुपर्ने युवाहरू यो देशमा गरिखान पाइएन भेरेर विदेशीन्छन्। जहाज चढेर ज्यूँदै जान्छ, सोला चदन बाक्समा बन्द भएर शबका रूपमा फर्क्न्छ। युवालाई रोक्ने वा विदेशीएकालाई स्वदेश फर्काएर पसिना बागाउने आकर्षण दिने कुनै योजना नै बन्दैन। भूकम्प गएको ३ वर्ष भइसक्यो। जनताले अर्कै बास बनाउन पाएनन्। किन ? किनकि राज्यले तिनलाई हेर्दै हेरेन, राहत दिनुभन्दा भूकम्पीडितमाथि राजनीतिक भइस्यो। राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण बनेको छ। यो प्राधिकरणमा प्रधानमन्त्री कोपी आली नै अध्यक्ष छन् र सदस्यहरूमा- अर्थमन्त्र, ग्रहमन्त्री, योजना आयोगका उपाध्यक्ष, प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी सुशील ज्ञावाली, मुख्यसचिव र नेतृत्वको खन्दालाई सहयोग दिनेहरू पनि नेकपाहरू नै छन्। यत्रा दिग्गजहरू रहेको जनतालाई सहयोग दिनेहरू पनि नेकपाहरू नै छन्। यसकारण वैदेशिक र स्वदेशी, लगानी र उत्पादन उत्साहित हुँदैछैन।

दिने प्रवृत्ति बढेर गएको छ। अनि न सुशासन हुन्छ, न विधि लागू हुन्छ ? संविधान कार्यान्वयन भयो, कहाँ भयो ? यति जानेपछि राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई राजनीतिक भयकर भूल्ले दलदलमा फसाइसकेको बुझन कठिन पर्दैन।

नेपालमा सबैभन्दा डरलाग्दो रोग भनेको पार्टीहरूले खोल्ने ट्रेड युनियन हो। पार्टीहरूले प्रत्येक बैक, स्थान, सरकारी कार्यालय, उद्योग कर्तृ पनि पार्टी ट्रेड युनियन खोल बाँकी राखेका छैनन्। चन्दा मान्ने, आफूले भनेको काम भएन कि तालाबन्दी गराइहाले पार्टीहरूको राजनीतिले सबैभन्दा बढी प्रभाव

प्रशासन र उद्योगमा परिरहेको छ। सूर्य गार्मेन्टजस्तो विदेशी लगानी भागेर गयो। त्यस्तो हुँदैन, कुनै पनि उद्योग, जलविद्युत लगायतका आयोजना, बैक, स्थान, सरकारी कार्यालयहरूमा राजनीतिक हस्तक्षेप हुन्न भनेर सर्वदालीय प्रतिवद्धता आएको छैन। त्यसमाथि भूमिगत, अर्थभूमिगत क्रान्तिकारीहरूले पछार्ने, लघार्ने, बिस्फोट गराइने अनेक वितप्ता भइनै रहेका छन्। पछिल्लो उदाहरण विलव भावोवादीको चन्दा आत्कर र सरकार तथा संवेदानिक निकायहरूमा व्याप्त भ्रष्टाचार। कानुनी राज्य छैन, राजनीति उत्ताले भएको छ। शान्तिका आवश्यमा भित्रिमित्र आत्कर फैलिरहेकै छैन। यसकारण वैदेशिक र स्वदेशी, लगानी र उत्पादन उत्साहित हुँदैछैन।

तथापि यामो खबर छ चीनले

पाकिस्तान, श्रीलंका, बर्मामाभन्दा बढी

लगानीले नेपालमा गर्ने उद्देश्यहित अगाडि

सरेको छ। चीनका कारणले भारत,

नाइजेरिया पनि नेपालमा लगानी गर्ने

भित्रिमित्रका छन्। चीनले जलविद्युत र

सिमेन्ट उत्पादनमा, नाइजेरियाको डाङ्

गोटे सिमेन्ट कम्पनी, चीनको होन्पी

र नेपालको शिखमु सिमेन्टको ज्याइन्ट

भेन्चर, चीनके हवाजिन सिमेन्ट कम्पनी

<p

पद्थयौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

जन्यौ ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सिर्कियो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अमियानवाणी

अभियान

ਸਮਾਫ਼ਕੀਯ

राजिनामा दिंदैमा उत्सुक्ति दिइनु हुँदैन

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्षमध्येका एक अध्यक्ष केपी ओली प्रधानमन्त्री भएको एक वर्ष पूरा भएको छ । एकवर्षे कार्यकालमा प्रधानमन्त्री ओलीले सम्बोधन गर्ने प्रत्येक कार्यक्रममा उनले आफूले पनि भ्रष्टाचार नगर्ने र अरुलाई पनि गर्न नदिने उद्घोष जोडतोडले गर्ने गरेका छन् । तर उनले जति पटक बोल्दछन् त्यतिनै पटक भ्रष्टाचारका काण्डहरू बाहिर आउन थालेका छन् । ओलीको पालामा नेपाल वायुसेवा निगमले खरिद गरेको जहाज वाइडवडी काण्ड नेपाल टेलिकममा भएको फोरजीजस्ता काण्ड र पछिल्लो समयमा अखिलायार दुरुप्योग अनुसन्धान आयोगका आयुक्त है भ्रष्टाचारमा दुबैको काण्डहरू बाहिर आएका छन् । सञ्चारमाध्यमले अखिलायार दुरुप्योग अनुसन्धान आयोगका आयुक्त राजनारायण पाठकले एक विवादास्पद कलंजको मुद्दा मिलाईदिने भन्नै ठुलो रकम घुस लिएको समाचार प्रकाशित/प्रशारित गरेपछि आयुक्त पाठकले राजिनामा दिएका छन् भने उनको राजिनामासमेत राष्ट्रपतिबाट स्वीकृत भइसकेको छ ।

भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न भनेर सम्बैधानिक रूपमा गठन गरिएको आयोगकै आयुक्त भ्रष्टाचारमा दुवेका हुनाले अखिल्यारको औचित्यमाथि नै प्रश्न उठेको छ । अखिल्यारलाई कमाई खाने भाँडोको रूपमा हर्त थालिएको र व्यवहार हुने काम कारबाहीमाथि नै प्रश्न उठेको हुनाले जनतामा अखिल्यारप्रति विश्वास गम्न सक्ने सम्भावना रहेकोले अब अखिल्यारको पुर्णसंरचना आवश्यक भएको छ । राजनैतिक दलहरूले भागवण्डाका आधारमा प्रमुख आयुक्त र आयुक्तहरू नियुक्त गर्न गरेका हुनाले आफूहरूलाई नियुक्तको सिफारिस गर्ने राजनैतिक दलका नेताहरूलाई अखिल्यारले कारबाही गर्न सक्ने अवस्था नै रहदैन । संसदीय सुनुवाई समितिमा सत्ताधारी दलका सांसदहरूको बहुमत रहेको हुनाले सत्ताधारी दलले चाहेको खण्डमा जस्तोसुकै व्यक्तिलाई पनि नियुक्ति गर्न सक्छ र रोकनपनि सक्छ । त्यसको पछिल्लो उदाहरण हो सर्वोच्च अदालतको प्रधानन्यायाधिशमा सर्वोच्चकै वरिष्ठ न्यायाधिश दीपकराज जोशीलाई रोक्नु । भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलता अपनाउने प्रधानमन्त्री केपी ओलीको उद्घोषलाई अखिल्यारका आयुक्त पाठकले चुनौती दिएका छन् । पाठकले घुस लिएको तथ्य झण्डै चार महिना अगाडिनै प्रधानमन्त्री कार्यालयसहित प्रमुख विपक्षी दलका नेता नेकपाका अर्का अध्यक्ष पुण्यकमल दाहाल लगायतका व्यक्तिलाई जानकारी भएपनि पाठकमाथि कारबाही गर्ने उनीहरूले किन तदरुकता देखाएनन् ? प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयमा घुस लिवाँलैदैको भिडियो पठाइएको र त्यो भिडियो प्रधानमन्त्रीलाई अन्य केही मन्त्रीहरूले समेत हेरेका थिए ।

प्रधानमन्त्रीसाहत अन्य कहा मन्त्राहरूल समत हरका थे। पाठकमाथि कारबाही चलाउन किन चार महिना लाग्यो? किन प्रधानमन्त्रीले त्यसमा चासो देखाएनन्। पाठक प्रकरणका सम्बन्धमा चार महिनासम्म चुप रहनुको अर्थ के? वाइडवडी सम्बन्धी संसदीय उपसमितिले दिएको प्रतिवेदनलाई मान्यता नदिई सरकारी स्तरबाटै अको समिति बनाउनुको अर्थ के? यी सबै कार्यहरूले गर्दा प्रधानमन्त्री ओलीको भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशिलता समेत देखाउनेका लागि मात्र भएको छ। प्रधानमन्त्री ओलीको एक वर्षे कार्यकालमा भ्रष्टाचार बढेको छ। महानीले आकाश छोएको भएपनि प्रधानमन्त्री सहितका अन्य मन्त्रीहरू र सत्ताधारी दलका नेताहरू भ्रष्टाचार घटेको र महानी स्थिर रहेको भद्रै जनतालाई ढाँगिरहेका छन्। प्रधानमन्त्री ओली पहिलो पटक प्रधानमन्त्री बन्दा जनताबाट जुन समर्थन पाएका थिए अर्थात उनको लोकप्रियता थियो त्यो अहिले हवात घटेको छ। उनकै पार्टीभित्रबाट उनको विरोध हुन थालेको छ। प्रधानमन्त्री ओलीले आफ्नो एकवर्षे कार्यकालमा गरेका काम कारबाहीहरूका बारेमा उद्घोष गरेका कार्यहरू त्यति सन्तोषजनक रहेका छैनन्। काम गरेर देखाउनुपर्णेमा ठुला ठुला गफ चुटिएको छ। शान्ति सुरक्षाको अवस्था समेत दिनप्रतिदिन खुसिकैदै गएको छ। गत आवण १० गते कञ्चनपुरकी १३ वर्षीय निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या भयो तर आजसम्म अपराधमा सलग भएका अपराधीहरू पकाउ गरी कानुनी दायरामा ल्याउन सरकार असफल भएको छ। निर्दोष व्यक्तिहरूलाई पकाउ गरी प्रहरी प्रशासनले अपराध स्वीकार गर्न बाध्य पारितुले प्रहरी प्रशासनको मानवता विरोधी कार्यलाई जनताले पचाउन सक्ने अवस्था छैन। अपराध स्वीकार गर्न निर्दोष व्यक्तिलाई यातना दिएको छ। यातनाले गर्दा उनीहरू अहिले पिडित भएका छन्। यी सबै तथ्यहरूले प्रधानमन्त्री ओलीको एकवर्षे कार्यकाललाई सफल मान्य सकिने अवस्था छैन। एकवर्षे कार्यकालमा ओली सरकारले केही कानुनहरू बनाउनुबाहेक अन्य विषयमा सन्तोषजनक काम गरेको देखिएको छैन भनेर भन्नैपर्न छन्।

काम गरका दाखएका छन भन्न भन्पन हुँदूछ ।
विकासका लागि सबैभन्दा ठुलो बाधकको रूपमा रहेको भ्रष्टाचारलाई घटाउने
उपाए ओली सरकारले लिन सकेको छैन । अखिलयारकै आयुक्त भ्रष्टाचारमा संलग्न
भएका हुनाले सम्बैधानिक आयोगहरूमाथि समेत प्रश्न उठन थालेको छ । सम्बैधानिक
आयोगका पदाधिकारीहरूले भ्रष्टाचार गरेर अबौं कमाउने अनि पदबाट राजिनामा
दिएर उन्मुक्ति पाउने हो भने भोली अर्को समस्या उत्पन्न हुन सक्ने भएकाले भ्रष्टाचार
गरेको प्रमाणित भइसकेको अवस्थामा पाठकलाई तत्काल पकाउ गरी कानुनी दायरामा
ल्याउनुपर्दछ । खरिदार र नायबसुब्बालाई पकाउ गरी कानुनी दायरामा ल्याउने
अखिलयारले अब आफैँ आयोगका पूर्व आयुक्त पाठकमाथि आवश्यक छानविन गरी
कानुनी दायरामा ल्याउन सक्नुपर्दछ । भ्रष्टाचारीहरूमाथि कारबाही गर्न संविधानले
रोक्छ भन्नु आफैँमा हास्यास्पदवाहेक कोही हुन सक्दैन । पदबाट राजिनामा दिएर
भ्रष्टाचारीहरूले उन्मुक्ति पाउने हो भने सबैले त्यसै गर्दछ । त्यसैले पाठकमाथि तत्काल
छानविन गरी उनको सम्पत्ति र उनका परिवारका नाममा रहेको जग्गा जमिनको
समेत छानविन गरी उनीमाथि कानुनी कारबाही हुनैपैर्दछ भन्ने हाम्रो भनाई रहेको छ ।

यसकारण सरकार र कांग्रेस दुवै दोषी

• देवेन्द्र चूडाल

devendrachudal@gmail.com

नै भ्रष्टाचारमा डुबेका हुनाले के उनीहरूले राजिनामा दिएको खण्डमा उनीहरूमाथि कानुनी कारबाही हुँदैन ? यदि त्यो हो भने पदमा बस्दा जति भ्रष्टाचार गरेपनि हुन्छ अनि भ्रष्टाचार गरेको समाचार प्रकाशित भएपछि राजिनामा दिए भइहाल्यो नि ! यदि त्यसै हो भने अदालत, अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगजस्ता सम्बैधानिक निकायहरू राखिरहनुको कुनै अर्थ रहँदैन । ओली सरकारले गरेका गल्ती र केही राम्रा कार्यहरू यहाँ उल्लेख गरियो । अब संसदको प्रतिपक्षी दल नेपाली कांग्रेसले सरकारमाथि लगाएका आरोपका बारेमा छोटो चर्चा गरिएको छ ।

नेपाली कांग्रेसले केपी ओली सरकारमाथि केही गम्भीर आरोपहरू लगाएको छ । त्यस्ता आरोपहरूमा केही सत्यता बनेको छ । संसदको प्रमुख प्रतिपक्षी दल भएको नाताले र सभापति समेत भएका नाताले पूर्व प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले समेत भ्रष्टाचारका मामिलामा केही कुरा लुकाएको प्रमाणित भएको छ । अजित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका आयुक्त राजनारायण पाठकले घुस लिएको भिडियो रेकर्ड प्रधानमन्त्रीसहित नेकपाका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल देउवालगायत अन्य केही नेताहरूले चार महिना पढिला हेरेका थिए तर देउवाले त्यो कुराको जानकारी किन गराएन ? कतै आफूपनि वाइडवडी काण्डमा तानिने डरले हो कि ? नेपाली कांग्रेसका प्रवक्ता विश्वप्रकाश शर्माले गत आइतबार पत्रकार सम्मेलन नै गरेर ओली सरकारमाथि गम्भीर आरोप लगाउँदै सरकारको एकवर्ष कार्यकाललाई वयलगाडा चढेर सगरमाथा चढन लागेको टिप्पणी गरेका छन् । शर्माका अनुसार सरकार आर्थिक समृद्धि, शान्ति, सुरक्षा र सुशासनको दिशामा असफल रहेको कांग्रेसको ठहर रहेको छ । कांग्रेसका अनुसार दुई तिहाईको सरकार जनताले देखेपनि जनताले त्यस्को प्रतिफल देख्न नपाएको कांग्रेसको निष्कर्ष रहेको प्रवक्ता शर्माले बताएका छन् । उनका अनुसार बलियो सरकार भएका बेला मुलुकमा भ्रष्टाचार बढेको भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न नसकेको लगानीका अवसर बढ्न नसकेको बाह्य लगानीकर्ता आकर्षित हुने भरपर्दा शान्ति सुरक्षा कायम हुन नसकेकै कारण लगानी कर्ताहरू ढुक्न हुन नसकेको हुनाले ओली सरकारको एकवर्ष कार्यकाल समेत पूर्व अनुमान अनुसार एकवर्ष खण्डित भएको आरोप कांग्रेसको रहेको छ ।

मुलुकका दुई तुला पार्टी एक भए निवाचनमा गएका हुनाले उनीहरूले बहुमत त्याउने निश्चित चुनावअधि नै भएको थियो । तर कम्युनिष्ट पार्टीको नेतृत्वको सरकारले आफ्नो चुनावी घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएका प्रतिवद्धता विपरितका कार्यहरू गर्दै अधि बढेको र प्रमुख प्रतिपक्षी दललगायतका अन्य दलहरूलाई समेत साथमा लिएका सरकार अधि बढ्न नसकेको हुनाले यहाँनेर कम्युनिष्ट पार्टी र उनीहरूको सरकार अनि प्रमुख प्रतिपक्षी दल दुवै चुकेका छन् । प्रमुख प्रतिपक्षी दलले समेत संसदमा प्रमुख प्रतिपक्षी दलको भूमिका निभाउन सकेको देखिएको छैन । कांग्रेस आफै आन्तरिक द्वन्द्वमा फसेको र त्यहाँभित्र पनि गुट उपगुट भएकाले गर्दा पार्टीभित्रकै व्यवस्थापन गर्न कांग्रेसलाई असहज भएको अवस्थामा सरकारले जथाभावी निर्णय गर्दा समेत प्रतिपक्षी दल कुहिरोमा हराएको कागजस्तो भएको छ । प्रमुख प्रतिपक्षी दलले एकवर्षभित्रमा सरकारले गरेका गलत निर्णयहरूको भण्डाफोर गरी जनतामा लैजानुपर्नेमा ऊ आकाँभित्र रूमलिएको हुनाले ओली नेतृत्वको सरकार स्वच्छाचारीमार्गतर्फ उन्मुख हुँदै गएको छ । एकले अर्कोलाई दोष लगाएर उनीहरू दुवै उम्किन सक्ने अवस्थामा नरहेकोले उनीहरू दुवैले आ आफूले गरेका गलतीहरूलाई सच्चाँदै जनताको हितका लागि अधि बढ्नु आवश्यक छ । ओली सरकारको पालामा विदेशी सहयोग घट्नु मुद्रा सञ्चिती घट्नु भनेको विकासका लागि बाधक हो । ओली सरकारले विकासका नारा दिएपनि विकास गर्न रकम जुटाउन नसक्नु सरकारको लागि शुभ संकेत होइन ।

● जेजा शर्मा वाङ्ले

शक लामो सशस्त्र द्वन्द्व
अन्त्य भई ०६३ मा विद्रोही
माओवादी राजनीतिक
मूलप्रवाहमा प्रवेश गरेपछि नेपाली सेनाको
पुनःसंरचना र संस्थागत सुधारबाबारे नेपाली
राजनीतिमा गम्भीर बहस हुँदै आइपर्हेको
छ । विशेषगरी, संघीय लोकतान्त्रिक
गणतन्त्रलाई संस्थागत गर्दै २०७२ मा
नयाँ संविधान जारी तथा नयाँ राष्ट्रिय
सुरक्षा नीति २०७३ लागू भएपछि उक्त
बहस थप सन्दर्भिक भएको छ ।
त्यसैले नेपालको परिवर्तित राजनीतिक,
संवैधानिक तथा सामरिक परिवेशअनुरूप
सेनाको पुनःसंरचना र संस्थागत सुधार
अपरिहार्य छ । तर, नेपालको भौगोलिक
अखण्डता, सार्वभौमिक स्वतन्त्रता र
राष्ट्रिय हितको रक्षा गर्ने राष्ट्रिय सेनाको
पुनःसंरचना अत्यन्त संवेदनशील, जटिल
र लामो प्रक्रिया हो । त्यसैले परिवर्तित
सुरक्षा अवधारणा र राष्ट्रिय परिवेश,
नेपालको राष्ट्रिय सुरक्षा नीति, आन्तरिक
तथा बाह्य सुरक्षा चुनौती, नेपालको
संवेदनशील सामरिक आयाम र सेनाको
व्यावसायिकताको सापेक्षतामा तत्कालीन
र दीर्घकालीन परिणामको वस्तुनिष्ठ
विश्लेषण गरी पुनःसंरचना प्रक्रियालाई
अतिलम्ब आगाडि बढाउनु अहिलेको
आवश्यकता हो ।

पुनःसंरचना किन ?

पहिलो कारण: दोषो विश्वयुद्धपश्चात्
प्रारम्भ भएको शीतयुद्ध सन् १९९० मा
अन्त्य भएपछि राजनीतिक, आर्थिक,
सामरिकलगायत राज्यसत्ताको आधारभूत
अवधारणा, स्वरूप र सिद्धान्तमा मौलिक
परिवर्तन भएको छन् । प्रथम विश्वयुद्धदेखि
शीतयुद्धको अन्त्यसम्म मूलतः वैदेशिक
हस्तक्षेपबाट मुक्त गरी भौगोलिक
अखण्डता र सार्वभौमिक स्वतन्त्रलाई नै
सुरक्षाको रूपमा परिभाषित गरिएन्थ्यो । तर,
शीतयुद्धको अन्त्यसँगै राज्य तथा सैन्य
केन्द्रितबाट सुरक्षा अवधारणा परिवर्तन
भई नागरिक केन्द्रित अर्थात् मानव सुरक्षा
अवधारणा विकसित भएको छ । नेपालको
संविधान २०७२ ले पनि मानव सुरक्षालाई
राष्ट्रिय सुरक्षा नीतिको मार्गनिर्देशक
सिद्धान्तका रूपमा परिभाषित गरेको छ ।

एकाइसौं शताब्दीको प्रारम्भसँगै
सुरक्षाका परम्परागत चुनौतीहरू (युद्ध,
आतंकवाद, आमहत्या, द्वन्द्व, सैन्य हस्तक्षेप,
आर्थिक नाकाबन्दी) मात्रै होइन, गैर-
परम्परागत (गरिबी, खाद्यसंकट, भोकमरी,
आर्थिक असमानता, बेरोजगारी, वातावरणीय
झास, जलवायु परिवर्तन, आप्रवासन,
महामारी, मानव अधिकार बनन)जस्ता
नयाँ चुनौती सिर्जना भएका छन् ।
राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सामरिक तथा
सुरक्षा परिवेशका आधारमा विश्लेषण गर्दै
बाह्यभन्दा आन्तरिक र परम्परागतभन्दा
गैर-परम्परागत चुनौती जटिल देखिएका
छन् । त्यसैले उक्त परिवर्तित आन्तरिक र
बाह्य तथा परम्परागत र गैर-परम्परागत
सबै प्रकृतिका चुनौतीको सामना गरी देश
र जनताको सुरक्षा गर्न सक्षम निकायको
रूपमा विकसित गर्न सेना पुनःसंरचनाको
विकल्प छैन ।

दोषो कारण: संघीय लोकतान्त्रिक
गणतन्त्रिक संविधान जारी भएपछि
नेपालको संवैधानिक, राजनीतिक, सुरक्षा
तथा सैन्य परिवेश पनि उल्लेखनीय रूपमा
परिवर्तन भएको छ । २४० वर्ष पुरानो
राजतन्त्र र एकात्मक शासन प्रणाली अन्त्य
भई संघीय प्रणालीमा रूपान्तरित भएपछि
राज्यका अवयवहरू परिवर्तन हुनु स्वाभाविक
हो । एकात्मक र संघीय प्रणालीमा सुरक्षा
अवधारणा र चुनौती फरक हुँचन् । संघीय
प्रणालीका सुरक्षा चुनौती सामना गर्न
संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय सरकारका
संवेदनशील भूमिका र संघीय लोकतान्त्रिक
गणतन्त्रको आधारभूत भूमिका र कर्तव्य
समान हुँच । नेपालको नयाँ संविधानले
पनि राष्ट्रिय सुरक्षाको गहन जिम्मेवारी
सेनालाई सुमिपर्को छ ।

प्राथमिकता हो ।

तेहो कारण: लोकतान्त्रिक प्रणालीमा
सेनालाई लोकतन्त्र र संविधानप्रति
प्रतिबद्ध, जनताप्रति उत्तरदायी, विधिको
शासन अनुशरण र मानवअधिकारमैत्री
निकायका रूपमा स्थापित गरिएपने
राजनीतिशास्त्रीहरूको अभिमत छ ।
लोकतान्त्रिक नियन्त्रण र नागरिक
सर्वोच्चता लोकतान्त्रिक प्रणालीका
आधारभूत सिद्धान्त हुन । लोकतान्त्रिक
प्रणालीमा सेनाको भूमिकाबाबे गहन
अध्ययन-अनुसन्धान गरेका विश्वविद्यालय
द्वारा सोल्जर एन्ड द्वारा स्टेटका लेखक
स्यामुएल पी हिन्टिंगटन तथा द्वारा प्रोफेसनल
सोल्जरका लेखक मौरिस ज्यनोविचजस्ता
राजनीतिशास्त्रीहरूले पनि सोही सिद्धान्त
प्रतिपादन गरेका छन् । त्यसैले विगतको
शाही नेपाल सेनालाई लोकतान्त्रिक
गणतन्त्रको भावनाअनुरूप पुनःसंरचना तथा
स्पान्तरण गरी राष्ट्रिय सेनाको रूपमा
विकसित गर्नु अपरिहार्य छ ।

पुनःसंरचनाको
राष्ट्रिय परिवेश

यद्यपि, संघीय प्रणालीमा पनि संघीय
सरकारअन्तर्गत नै रहने भएकाले राष्ट्रिय
सेनाको संघीयकरण त हुँदैन । तर,
एकात्मक र संघीय प्रणालीमा सुरक्षा
चुनौती फरक हुने भएकाले परिवर्तित
राजनीतिक र संवैधानिक परिवेशअनुरूप
सेनाको पुनःसंरचना अपरिहार्य छ ।
एकात्मक होस् वा संघीय प्रणाली
सबै देशमा राष्ट्रिय एकता, भौगोलिक
अखण्डता, जनताको सार्वभौमसत्ता र
राष्ट्रियहितको सुरक्षाको जिम्मेवारी राष्ट्रिय
सेनाको हुँच । त्यसैले कुनै पनि देशले
जुनसुकै प्रणाली अनुशरण गरे पनि
सेनाको आधारभूत भूमिका र कर्तव्य
समान हुँच । नेपालको नयाँ संविधानले
पनि राष्ट्रिय सुरक्षाको गहन जिम्मेवारी
सेनालाई सुमिपर्को छ ।

संघीयकरण त होइन । तर,
संविधानको भावनाअनुरूप भौगोलिक
अखण्डता र राष्ट्रिय सुरक्षाजस्तो
संवेदनशील जिम्मेवारी भएको सेनाको
पुनःसंरचना प्रक्रिया प्रारम्भ भइसकेको
छ । संघीय प्रणालीमा सुरक्षा
चुनौतीको सापेक्षतामा पुनःसंरचना
गर्ने सिद्धान्तअनुरूप प्रत्येक प्रदेशमा
पृतनास्तरीय सैन्य उपरिथि दुनुपर्ने
विश्लेषण गर्दै पृतना स्थापना गर्न निर्णय
सरकारले गरिसकेको छ । आन्तरिक र
बाह्य दुवै दृष्टिले चुनौतीपूर्ण मानिएका
२ र ५ नम्बर प्रदेशमा पृतना मुख्यालय
थिएन । फिनो भए पनि सीके राजतको
पृथकतावादी स्वर र केही भूमिकत
संगठनका शकास्पद गतिविधिका कारण
आन्तरिक सुरक्षाका दृष्टिले मात्रै होइन,
राष्ट्रिय सुरक्षा र अखण्डताका दृष्टिले
पनि जोखिमपूर्ण हुन सक्ने निश्चर्षसिद्धि
दृष्टिले सबैभन्दा घातक हुँच ।

सेनाको बजेट,
संख्या र भूमिका

सेनाको संख्या, बजेट र भूमिका
नेपाली राजनीतिमा सर्वाधिक बहसको विषय
हो । शान्तिकालमा दुई लाखभन्दा बढी
(नेपाली सेना- १७ हजार, नेपाल प्रहरी-७३
हजार र सशस्त्र प्रहरी- ३७ हजार) फौज
आवश्यक छ कि छैन ? नेपालजस्तो
द्वच्छेतर गरिब देशले ६० अर्बन्दा बढी
बजेट सुरक्षामा किन खर्च गर्ने ? नेपालको
अर्थतन्त्रले धान सक्छ ? भन्नेजस्ता प्रश्न
विगत लामो समयदेखि उत्तिरहेका छन् ।
महाशक्ति अमेरिकासँग सामरिक प्रतिस्पर्धा
गरिरहेको उदीयमान महाशक्ति चीनले
चिनियाँ जनमुक्ति सेनालाई आधिनीकीकरण
गर्ने उद्देश्यले 'डाउन साइजिङ' (संख्या
कटौती) गरी करिब २३ लाखबाट २०
लाख कायम गर्ने प्रक्रिया २०७३ देखि
प्रारम्भ गरेको छ । महाशक्ति अमेरिकाले
१३ लाख सेनालाई 'डाउन साइजिङ'
गरी १२ लाखमा भार्ने निर्णय गरिसकेको
छ । अर्को शक्तिराष्ट्र बेलायतले ९ लाख
सेनालाई 'डाउन साइजिङ' गरी ८५ हजार
कायम गरेको छ । अमेरिकापछि विश्व
राजनीतिमा प्रभावकारी भूमिका खेल्दै
सेनाको आकार तूलो ? अमेरिका, चीन
र बेलायतले त सुरक्षा चुनौती र सेनाको
भूमिका पुनर्परिभाषित गरी 'राइट साइजिङ'

सेना व्यापारिक होइन
व्यावसायिक हुनुपर्छ

सेना पुनःसंरचनाका प्रस्तावना

● लोकतान्त्रिक नियन्त्रणका सिद्धान्त
तथा राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासबाट
शिक्षा लिएर मौलिक पुनःसंरचना तथा
संस्थागत सुधार गरी संघीय लोकतान्त्रिक
गणतन्त्रप्रति प्रतिबद्ध वास्तविक राष्ट्रिय
र समावेशी सेनाको रूपमा रूपान्तरण
गर्नुभन्दा अर्को श्रेष्ठ विकल्प छैन । होइन
भने राष्ट्रिय सेनाको औचित्यमाथि मात्रै
प्रश्नचिह्नहृष्ट खडा हुने छैन, त्यसको मूल्य
देश र जनताले समेत चुकाउनपर्नेछ ।

● अमेरिका, चीन र बेलायतले त सुरक्षा
चुनौती र सेनाको भूमिका पुनर्परिभाषित
गरी 'राइट साइजिङ' (उपयुक्त संख्या
निर्धारण) गरेका छन् भने नेपालको सुरक्षा
चुनौती र सेनाको भूमिका पुनर्परिभाषित
गरी 'राइट साइजिङ'को बहस र प्रक्रिया
सुरु गर्न किन विलम्ब ?

● संघीय प्रणालीमा पनि संघीय
सरकारअन्तर्गत नै रहने भएकाले राष्ट्रिय
सेनाको संघीयकरण त हुँदैन । तर,
एकात्मक र संघीय प्रणालीमा सुरक्षा
चुनौती फरक हुने भएकाले राष्ट्रिय सेनाको
संघीय प्रणालीमा सुरक्षा निकायमाथि
राजनीतिक अभीष्ट र दलगत छाया
प्रतिविम्बित भयो भने राष्ट्रिय सुरक्षाको
दृष्टिले सबैभन्दा घातक हुँच ।

● सुरक्षाको विहगम विश्लेषण तथा
पर्याप्त गृहकार्य नारी हतारमा गरिएको
पुनःसंरचनाको नाममा सुरक्षा निकायमाथि
नभएकाले राष्ट्रिय सुरक्षा र सेनाको

फोरम र राजपा असन्तुष्ट

काठमाडौं। मधेसवादी दल संघीय समाजवादी फोरम राष्ट्रिय जनता पार्टी सरकारसँग असन्तुष्ट हुँदै गएका छन्। फोरम केपी शर्मा ओली सरकारमा उपप्रधानमन्त्री सहित २ मन्त्री र एक राज्यमन्त्री लिएर सहभागी छ तर राजपा भने सरकारमा नगर्इ बाहिरबाट समर्थन मात्र गरिरहको छ। सरकारलाई समर्थन दिएको एक वर्ष बितिसक्ता पनि सविधान संशोधन सहितका तीन बुँदे सहमति कार्यान्वयन असन्तुष्ट रहेका छन्।

फोरमले सविधान संशोधनमा कुनै पहल नभए सरकार छाड्ने घुर्की लगाउँदै आएको छ। डा. गोविन्द केसीका माग पुरा गरी मेडिकल शिक्षा ऐन संशोधन गर्नु पर्ने पक्षमा उपप्रधान एवं स्वास्थ्य मन्त्री उपेन्द्र यादव रहेका थिए। तर

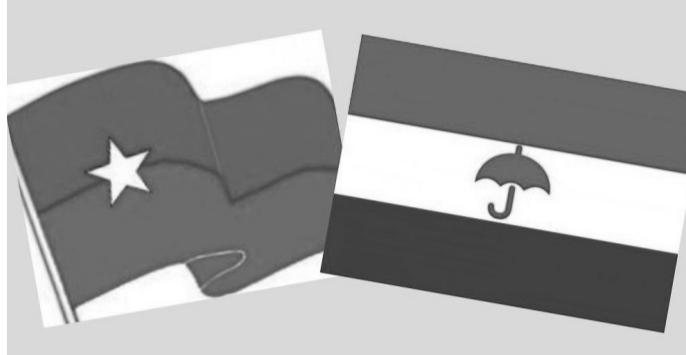
सरकारले डा केसीको सिटिइभिटीको प्रमाणपत्र नर्सिङ्गलाई हटाई स्नातक नर्सिं अध्ययनको व्यवस्था गर्नु पर्ने माग पुरा नभई संसदबाट मेडिकल शिक्षा विधेयक पारित गरेको थिए। त्यो बेला फोरमका अध्यक्ष एवं उपप्रधानमन्त्री यादवले डा. केसीसँग गरेको सम्झौता पुरा गर्नु पर्ने अडान मन्त्रीपरिषद बैठकमा राखेका थिए तर प्रधानमन्त्री र नेकपाका मन्त्रीहरूले नमान्दा फोरमले

लिएको अडान पुरा हुन सकेको थिएन। त्यही बेला देखिनै फोरमका अध्यक्ष यादव प्रधानमन्त्री ओलीले स्वास्थ्य मन्त्रालय नियुक्तिमा हस्तक्षेप गरेको पनि यादवले पार्टी भित्र युनासो गर्दै आएका छन्। त्यसैले यतिबेला यादव पनि राजपा जस्तै सरकारले आफूहरूको आशा र अपेक्षा अनुरूपका काम गर्न नसकेको,

गत निर्वाचनमा संविधान संशोधन गर्ने मधेसी दलको एजेण्डामा जनताले मत नदिएको, त्यस्तो जनादेश नआएकाले सविधान संशोधन नहुने नेकपाका एक वरिष्ठ नेताले बताएका हुन्। राजपाले सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लियो, फोरमले सरकार छाड्यो भने पनि नेकपाको केन्द्र र ६ वटा प्रदेश संसदमा आरामदायी बहुमत रहेकाले

सरकारको स्थायित्वमा कुनै असर नपर्ने हुँदा पनि फोरम र राजपालाई प्रधानमन्त्री ओली र संसदले खासै महत्व दिएको छैन। फोरमले सरकार छाड्ने, राजपाले सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिने घुर्की खाली मधेसका जनतालाई भूक्याउने र भ्रममा पार्ने मधेसी दलको रणनीति मात्र हो सरकार निकट उच्च स्रोतले भन्नो।

फोरमले सरकार छाडे पनि सरकारलाई केही फरक नपर्ने हुँदा आफ्नो स्वार्थ पुरा नहुँदा भारतले राजपा र युरोपियन युनियन र पश्चिमा राष्ट्रहरूले फोरमलाई सरकारलाई अप्पेरोमा पार्ने गरी राजनीतिक गतिविधि र आन्दोलन चर्काउने गर्दछन्। त्यसैले जनसमर्थन नभएका मधेसवादी दल फोरम र राजपालाई सरकारले त्यति महत्व दिन छाडेको छ। सविधान संशोधन पनि यो संसद भरि नगर्न संकेत देखाएका छन्।

प्रधानमन्त्री...

सञ्चालनका विषयमा गम्भीर मतभेद देखिए आएका छन्। भेनेजुयालाका विषयमा प्रचण्डको बक्तव्यले प्रधानमन्त्री ओली आक्रोशित हुन पुगेका छन् भने ओलीले आफूसँग समन्वय नगरी एकलौटी ढाँगले सरकार सञ्चालन गरेको कारण पार्टी भित्र एक व्यक्ति एक पदको विषयमा बहस शुरू गराएका छन्। ओली विरुद्ध भ्रमिस्खेलमा नौ सदस्यीय सचिवालयका ५ जना सदस्य प्रचण्ड, मध्यव तुमारा नेपाल, भलनाथ खानाल, वामदेव गौतम र नारायणकाली श्रेष्ठले गोप्य वार्ता गरि एक व्यक्ति एक पद निति लिँदै विधान संशोधन गर्नु पर्ने, ओलीले सरकार सञ्चालन गरेर पार्टी सञ्चालनको जिम्मा प्रचण्डलाई दिनु पर्ने, वामदेव गौतमलाई एक वर्षभित्र सांसद बनाउनु पर्ने, मध्यव तुमारा भारी वेटिङ्ग प्रधानमन्त्री र भलनाथलाई भारी राष्ट्रपति बनाउने गरी पर्याय भागवण्डा भिलाउने गोप्य सहमति गरेर ओलीलाई घेराबन्दीमा पार्न खोजेका छन्। यो गोप्य भेलामा सचिवालयका सदस्य रामबहादुर थापा बादल, प्रचण्ड निकट भए पनि सरकारमा भएकाले बोलाइएको थिएन। प्रचण्ड पक्षले थापालाई ओली निकट रहेको आशका गरेको छ।

अहिर्ले सचिवालयमा ओली अल्पमतमा परेका छन्। ओलीका पक्षमा रामबहादुर थापा, विष्णु पौडेल र ईश्वर पोखरेल मात्र छन्। त्यसैले ओलीलाई घेराबन्दीमा पारेका मध्यव, भलनाथ, वामदेव गौतमले प्रचण्डलाई अध्यक्ष बनाउन खोजिरहेका छन्। त्यसको सुरुवात भ्रमिस्खेल गोप्य बैठक भएको ओलीले बुकेका छन्। ओली सचिवालयमा कमजोर भएकाले पनि अब उनले सरकार पुर्नगठन गरी नयाँ गति दिने र जिल्ला भन्दा तलका पार्टीहरूको एकीकरण गर्ने, पोलिटब्युरो गठन र आफू निकटलाई केन्द्रीय समितिमा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी दिने भएका छन्। ओलीकै कारण पार्टी एकताले पूर्णता नपाएको नेकपा भित्र चर्चा छ। एकीकरणमा ढिलाई हुँदा पार्टी संगठन लथालिङ्ग भएको र एकीकरण सम्पन्न गरेर फाउन-चैत्रमा गर्ने भिनेएको देशवाप्ती राष्ट्रिय अभियान सञ्चालन हुन नसकेको नेता-कार्यकर्ताहरूको युनासो छ। ओलीको यसैले कार्यशीली भरहेमा नेकपा एकीकरण सम्पन्न नभई विभाजित हुने अवस्था पनि आउन सक्छ।

तीन कोइराला...

संस्कारविना गरिने राजनीति पनि एक अपाराध भएको उद्घोष शेखर कोइरालाले गरेका थिए। तोकिएको समयसीमा भित्रै महाधिवेशन गरी काग्रेसलाई पहिलो पार्टी बनाउनुपर्न भन्दै तर्दधारादेहे अब पार्टी नवलाई उनको दावी रहेको थियो। अब पार्टीको नेतृत्व युवा वर्गले समान्तरपूर्ण अवस्था आएको उनको भनाई थियो। हामी तीन कोइरालाले एक छाँ जिपी फाउन्डेशनकी अध्यक्ष समेत रहेकी सुजाता कोइरालाले भित्रैन् कोइराला परिवार मिलेको छैन भन्नेहरूले अब टाउको दुखाई रहनुपर्दैन भन्दै सरकारको एक वर्ष कार्यकाल सुन्य रहेको आरोपासमेत लगाएको थिएन। रेल र पानीजहाजोका कार्यलय उद्घाटन त भयो तर पानी जहाज र रेल किन कार्यसँग छरण मान्दै उनले भनिन यी सबै मनगणनाते कुराहरू हुँन् भन्दै अबको चुनावमा ओली सरकारका कमी कमजोरीलाई जनतासामूले लगेर काग्रेसलाई पहिलो पार्टी बनाउन कार्यकर्ताहरूलाई आग्रह गरेकी थिएन। काग्रेसको इतिहास मेटाउन खोज्नेहरू आफै नास हुने भन्दै शेखर कोइरालाले भने राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्रीका लागि मात्र गणतान्त्र आएको मस्सुस भएको भन्दै सरकारले तै संघीयतालाई धराप्तमा पारेको आरोप समेत लगाएका थिए। समरण रहेसँग केही महिना पहिना पनि यी तिनै जना विराटनगर पुगेर कोइराला परिवार एक भएको उद्घोष गरेका थिए।

बाइडबढीको...

औपचारिक पत्र, कार्यक्षेत्र, बजेट र कार्यालयको व्यवस्था नगर्दा यो जाँचबुझ गर्न होइन, जनता र सांसदलाई ढाँचन आयोग गठन भएको पुष्टि भएको छ। वाइडबढी जहाज खरिद सम्बन्धमा जाँचबुझ गर्न सरकारले मन्त्रीमण्डल स्तरबाट तीन सांसदलाई जाँचबुझ आयोग गठन गरे पनि त्यसको औपचारिक पत्र नदिएको आयोगका प्रस्तावित अध्यक्ष गोविन्द पराजुलीले बताएका छन्। उनले मिडियाबाट आफूलाई जाँचबुझ आयोगको अध्यक्ष नियुक्ति गरेको सुने पनि ५० दिन पुरा समेत औपचारिक पत्र मन्त्रीपरिषदबाट प्राप्त नभएको बताएका छन्। पत्र प्राप्त हुनासाथ आफूहरूले सपथ लिएर काम थाल्ने पनि अध्यक्ष पराजुलीले बताएका छन्। वाइडबढी जहाज खरिदमा करिब ४ अर्व रुपैयाँ अनियमितता भएको लेखा समिति प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। दुई वटा वाइडबढी जहाज खरिदमा पूर्व शेर बहादुर देउवा सरकारका पर्यटन मन्त्री जीवन कुमार शाही, जितेन्द्र नारायण देव, वर्तमान पर्यटन मन्त्री रविंद्र प्रसाद अधिकारी, पर्यटन सञ्चिवहरू कृष्ण प्रसाद देवकोटा, शंकर प्रसाद अधिकारी, नेपाल वायुसेवा निगमका महाप्रबन्धक सुगतरत्न कंसाकार लगायत निगमका दुई दर्जन उच्च कर्मचारी संलग्न रहेको सार्वजनिक लेखा समितिले प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको थियो।

लेखा समितिले अनियमितता भएको प्रतिवेदन दिएपछि सरकारले यो भ्रष्टाचारलाई ढाक्छोप गर्न गत पौं १५ गते पराजुलीको अध्यक्षतामा जाँचबुझ समिति गठन गरेको थियो। समिति गठनले भ्रष्टाचार ढाक्छोप गर्ने सरकारको नियत देखिएको भन्दै सांसदमा विरोध भएपछि सरकारले जाँचबुझ समितिका पदाधिकारीहरूलाई नियुक्तिको पत्र नदिई आयोगलाई निष्क्रिय बनाएको सरकारी उच्च स्रोतको भनाई छ। लेखा समितिले छानवीन गरी दिएको प्रतिवेदनमा अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले छानवीन गर्नु पर्नेमा असंवैधानिक आयोग गठन गरेर सरकारले संसदको सर्वोच्चतामा प्रहार गरेको मात्र छैन, जहाज खरिद प्रकरणमा अनियमितता र भ्रष्टाचार गर्ने आरोपीहरूलाई बचाउने नियत रहेको पनि प्रत देखिन्छ। लेखा समितिले जहाज खरिदमा भएको आर्थिक अनियमितताको छानवीन गर्न अखियारलाई निर्देशन दिएको भए पनि अखियारले अहिलेसम्म यो प्रकरणमा छानवीन थाली नगरेर सरकारको लाचार छाँ रहेको संकेत देखाउन थालेको छ। यसमा विगत र वर्तमानमा सत्तापक्षमा रहेको सबैको संलग्नता रहेकाले पनि सत्तापक्ष र प्रतिपक्षले नै छानवीनलाई हुनाउने र आफू कानुपी दण्ड सजायबाट बच्न खोज्दैछन्।

मनित्रमण्डल...

मन्त्रीमण्डलमा छिडै पुर्नगठन गर्न तयारी गरेका छन्। प्रधानमन्त्री ओली एक दर्जन मन्त्री हटाउने र आधा दर्जन मन्त्रीको मन्त्रालय हेरफेर गर्न गृहकार्य गरिरहेका छन्। बालुवाटार निकट सोतहरूले हटाउन सक्ने मन्त्रीहरूको सूचीमा उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री शामुका यादव, भौतिक पूर्वाधार मन्त्री रघुवीर महासेठ, वन तथा वातावरण मन्त्री शक्ति बहादुर बस्नेत, संघीय मामिला मन्त्री लालबाटु परिवर्त, महिला बालबालिका मन्त्री थपमाया थापा,

● निर्वान भापाली

पालमा हरेक वर्ष ठयाकै किंतवटा फिल्म बन्छन् भन्ने तथाकै पक्कै भेटिन्छ । तर, नेपाली फिल्मका दर्शकलाई पाँच-सात फिल्मको नाम मात्र याद तुङ्छ । यो सूचीमा आफूलाई पनि उभ्याउन सक्षम फिल्म बनेको छ, 'बुलबुल' ।

बुलबुल नेपाली फिल्मको ट्रेन्डका लागि उत्कृष्ट फिल्म होइन, तर विशेष भने पर्कै हो । यसले ट्रेन्ड समातेको छैन, नयाँ ट्रेन्ड स्थापित गर्ने साहस गरेको छ । फिल्म बनाउन रहर वा जोस मात्र होइन, अध्ययन र ज्ञान पनि उत्कृष्ट चाहिन्छ भनेर निर्देशक विनोद पौडेलले साबित गरेका छन् ।

बुलबुल नारीप्रधान चलचित्र हो । लम्भस्टरीको आवरण पहिरिएर फिल्मले दुई घटासम्म रणकला क्षेत्री (स्वस्तिमा खड्का)को संघर्षको कथा भन्छ । बुलबुलको कथा चमकधमकवाला विशेष पनि छैन । सामान्य कथालाई मिहिन ढंगले खिचिएका दृश्यमार्फत सूक्ष्म रूपमा देखाइएको छ ।

टेम्पोचालक रणकलाको सानैमा बिहे हुँच । विदेश गएका श्रीमान् नफर्किएको ६ वर्ष भयो, छोरी एक वर्षको हुँदा विदेशिएका श्रीमान्नले पैसा नपठाएको पनि चार वर्ष भइसक्यो । टेम्पो

फिल्म समिक्षा

कथा/निर्देशन : विनोद पौडेल
कलाकार : स्वस्तिमा खड्का, मुकुन भुसाल
सिनेम्याटोग्राफर : सुसन प्रजापति

बुलबुल सामान्य कथा, कलात्मक प्रस्तुति

चलाएर उनी पक्षाधात भएका सुसुराको औषधोपचार, होस्टेल राखेकी छोरीको फी र आफ्नो गुजारा चलाउँछन् । आफ्नो कमाइले श्रीमानलाई समेत पाल्न सक्ने आत्मविश्वास राखिछन् । रणकलाको जीवनमा चौकिदारी गर्ने चोपेन्द्र (मुकुन भुसाल) प्रवेश गरेपछि आउने उतारचढावको कथा छ, फिल्ममा । रणकलाकी साथी भीमा (लक्ष्मी बर्देवा) र उनको श्रीमान् (जोएस पाण्डे)बीचको

सम्बन्धलाई पनि उपकथाका रूपमा जोडिएको छ ।

एकाध डायलग असुहाउँदा लाग्छन् । तर, स्वस्तिमाले भने आफ्नो करिअरकै उत्कृष्ट अभिनय गरेकी छिन । मुकुन भुसालले आफ्नो चरित्रलाई यति न्याय गरेका छन् कि उनको अर्को फिल्म आएछ भने दर्शकले चोपेन्द्रको नामबाट चिन्नेछन् । लक्ष्मी र जोएस चरित्रको प्राकृतिक

चित्रण गर्न सफल भएका छन् ।

विनोद पौडेलले सँझौरो फिल्मबाट नै आफूलाई फरक धारा उभ्याएका थिए । बुलबुलमा उनी सो छवि कायम राख्न सफल छन् । फिल्म कथाको दृष्टिकोणले मात्र होइन, सिनेम्याटोग्राफी, संवाद, पार्श्व ध्वनि र सम्पादनमा समेत अब्बल छ । विशेषगरी सिनेम्याटोग्राफमा सुसन प्रजापतिको काम तारिफयोग्य छ । नेपाली फिल्ममा प्रायः 'भिजुअल मेटाफोर'को प्रयोग पाइँदैन । प्रायः कलाकारले असुहाउँदो न्यारेसनजस्तो सुनिने संवादबाट दृश्य र मनोदशा तुम्हाउँछन् । तर, लाइट र क्यामेरा एंगलको चलाखीपूर्ण प्रयोग गरिएको बुलबुलमा दृश्य पनि बोल्छन् ।

बुलबुल हेरिसक्वा चाइल्ड्स गाम्बिनोको 'दिस इज अमेरिका' गीतको म्युजिक भिडियोको भल्को आउँछ । सो भिडियोको फोर ग्राउन्डमा कलाकार विभिन्न हाउभाउ देखाउँछन् भने व्याक्ग्राउन्डमा अमेरिकामा के-के भइरहेको छ भने देखाइएको छ । भिडियो र गीतको वास्तविक सार फोरग्राउन्डका चटक होइन, व्याक्ग्राउन्डका दृश्य हुन् ।

बुलबुलको फोरग्राउन्डमा रणकला र चोपेन्द्रको प्रेमकथा छ । तर,

व्याक्ग्राउन्डमा महिला स्वावलम्बी भए पनि कसरी स्वतन्त्र छैनन भने देखाउन खोजिएको छ । भीमा र रणकलाले दुई अलग मनस्थितिका महिलाको चरित्रविभ्रान्त गर्नेछन् । रणकला श्रीमान्को साथ र माया पाए केही पनि चाहिँदैन भने सोचिन् । तर, भीमा श्रीमान् हुनुभन्दा एकलै बस्न सहज सोचिन् । मिस्त्रीको भूमिकाले हात्रो पुरुषप्रधान समाजको प्रतिनिधित्व गर्छ । उसले महिलालाई केवल यौन आकांक्षा पूरा गर्न वस्तु सोच्छ । आफू जतिजना केटीसँग लहसिए पनि श्रीमतीको मोबाइलमा ल्लु फिल्म देखेपछि कुटपिट गर्छ ।

पात्रको भूगोल, सामाजिक रहनसहन, पेसालगायतलाई मध्यनजर गरेर हेर्दा संवाद अप्राकृतिक लाग्दैनन् । पात्रहरूको मनोदशा देखाउन पार्श्व ध्वनिले ठूलो भूमिका खेलेको छ । केही ठाउँमा भने ध्वनिले दृश्यको क्रमबंगता गर्छ ।

केही समय पहिले छक्का पञ्जाले वैदेशिक रोजगारी र त्यसले समाजमा पारेको प्रभावको जुन पक्ष उजागर गर्न असफल भएको थियो, बुलबुल त्यसमा सफल भएको छ । हात्रो समाजमा महिला स्वावलम्बी हुँदाहुँतै पनि स्वतन्त्र छैनन भने मुद्रामा यस्ता उपकथाहरू 'चेकेमेट' गर्न सफल देखिन्छन् । तर, बुलबुल सर्वोत्कृष्ट फिल्म भने होइन । भीमा र उनका श्रीमान् फिल्मको बीचमै छुट्ठेन् । जसरी उनीहरूले फरक पाटोबाट फरक किसिमको सम्बन्धको चित्रण गरिरहेका थिए, सो उपकथालाई निष्कर्षसम्म पुऱ्याएको भए थप सशक्त हुने थियो । चोपेन्दले फिल्ममा ठाड़ याए पनि उनका बारेमा निर्देशक धेरै खुल्दैनन् ।

बुलबुल आर्ट हाउस फिल्मका दर्शकलाई 'गुल्लो' लागे पनि फर्मला फिल्मका दर्शकलाई खल्लो लाग्छ । किनकि, बुलबुलको एउटा सटिक अन्य छैन । बुलबुल फिल्म होइन, एउटी महिलाको संघर्षको कथा हो, र संघर्षको अन्य हुँदैन ।

यद्यपि, 'ओपन इन्डिड'जस्तो देखिए पनि 'भिजुअल मेटाफोर' र 'सिमिली' केलाउने हो भने फिल्मको सटिक 'क्लाइमेक्स' खुट्याउन सकिन्छ । तर, त्यसलाई आ-आफनो तरिकाले बुझ्न निर्देशकले दर्शकलाई स्वतन्त्रता दिएका छन् ।

कपोरिट

● सेज्चुरी बैंकको सहयोगमा आँखा शिविर

नेपाल आँखा अस्पतालले सर्लाहीको भगवतीपुर र मंलगवामा आयोजित आँखा शिविर सञ्चालनका लागि बैंकले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत ५० हजार रुपैयाँ आर्थिक सहयोग गरेको जनाएको छ । बैंकका नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत जीवन भुद्वाइले अस्पतालका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत दमनबहादुर घलेलाई सहयोग रकमको चेक हस्तान्तरण गरेका छन् ।

डा. इन्दुप्रसाद दुग्लेलको संयोजकत्वमा सम्पन्न उत्तर शिविरमा करिब ९ हजार ८ सयजनाको साधारण चेकअप र १ सय ४४ जनाको मोतीबिन्दुको शल्यक्रिया भएको थिए । बैंकले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत विभिन्न सामाजिक तथा शैक्षिक क्षेत्रमा यस प्रकारका सहयोग गर्दै आएको र आगामी दिनमा पनि सहयोगलाई निरन्तरता दिने जनाएको छ ।

● शिवम् सिमेन्ट्सको सार्वजनिक निष्कासन आजदेखि

शिवम् सिमेन्ट्स लिमिटेडको प्रतिसेयर १ सय रुपैयाँ अकित दरमा प्रिमियमबाट २ सय रुपैयाँ थप गरी प्रतिशेयर ३ सयका दरले साधारण सेयर सर्वसाधारणका लागि बिक्री खुला गरिएको छ । सिद्धार्थ क्यापिटल लिमिटेडको निष्कासन तथा शैक्षिक क्षेत्रमा शिवम्को ४९ लाख २० हजार कित्ता सेयर बिक्री खुला गरेको कम्पनीले जनाएको छ ।

साथै, कम्पनीले आयोजना प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाका लागि प्रिमियमहित २ रुपैयाँ तोकिएको हुँदा यसअधि ३ सय रुपैयाँमा ८ लाख ८० हजार कित्ता सेयर निष्कासन गरेकोमा २ लाख २ सय ४० कित्ताको मात्र आवेदन परेको र बॉडफॉर्डसमेत गरिएकाले हाल तोकिएको निष्कासन मूल्यबमोजिम बॉडफॉर्ड भएका सेयरधनीलाई कुल १ लाख २० कित्ता सेयर थप प्रदान गरिन्दै बताइएको छ । साथै, बॉकी रहेको ५ लाख ७९ हजार ६४० कित्ता सेयर २ सय रुपैयाँमा आवेदन गर्न चाहने स्थानीयलाई पुनः थप वा नयाँ आवेदन गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको कम्पनीले जनाएको छ ।

● कृषि विकास बैंकद्वारा व्याजदर परिमार्जन

ग्राहकको चाहना र सन्तुष्टिलाई मूल नारा बनाई आफ्नो सेवा सञ्चालन गर्दै आएको कृषि विकास बैंकले व्याजदर परिमार्जन गरेको छ । बैंक सञ्चालक समितिको निर्णयभनुसार १ फागुनदेखि लागू हुने गरी विभिन्न कर्जाको व्याजदर परिवर्तन गरेको बैंकले जनाएको छ । बैंकले हाल लिंगे आएको व्याजदरमा १ प्रतिशतले घटाएको जानकारी दिएको छ । त्यसेगरी, निष्कर्षपर्क भने साविकको व्याजदरमा १५ प्रतिशत थप हुने गरी वृद्धि गरेको बैंकले जानकारी दिएको छ ।

● सिटिजन्स बैंकद्वारा विद्यालयलाई कम्प्युटर सहयोग

योर पार्टनर फर प्रोग्रेस नाराका साथ वित्तीय सेवा पुऱ्याउँदै आएको सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेडले दाङका तीन सामुदायिक विद्यालयलाई कम्प्युटर सहयोग गरेको छ । संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत बैंकको धोराही शाखाले श्री बालकल्याण माध्यमिक विद्यालय खैरा, श्री जनकल्याण प्राथमिक विद्यालय सौँडियार र बंगलादुली गाउँपालिकाको श्री माध्यमिक विद्यालयलाई कम्प्युटर प्रदान गरेको जनाएको छ । सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीलाई सूचना प्रविधिबाटे जानकारी दिने उद्देश्यले कम्प्युटर प्रदान गरेको बैंकले जानकारी दिएको छ । आगामी दिनमा पनि संस

प्रजातन्त्र...

नागरिकमा राज्यका विभिन्न अंगप्रति नैराश्यता, वितुण्णा र अनभिज्ञता लामो समयसम्म रहिरहनु गम्भीर विनाको विषय बनेको छ। यसरी राष्ट्रप्रतिको निष्ठामा आएको हास, प्रत्येक युवामा देश छाड्ने आतुरात र नागरिकको मनमा उत्पन्न हिनताबेधले, राष्ट्र दिन प्रतिदिन कमजोर बनिरहेको छ। शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्तबाट राज्य व्यवस्था च्याहे तुन नहुने र दण्डहिता एवं विधिविहिनाले विकराल स्थितिको सुजना हुन नपाउने गरी प्रजातन्त्र सोकासाभा सबै नेपालीको पूँछमा हुन्पर्छ भन्ने हाम्रो मान्यता हो।

श्री पशुपतिनाथले हामी सबैको कल्याण गर्नु। जय नेपाल।

पार्टी एकीकरण...

केन्द्रबीच एकता भएको थियो। केन्द्रमा पार्टी एकता भएपनि १० महिना वित्त लाग्ना समेत तल्लो तहमा एकता भएको छैन। त्यसैले तल्लो तहमा र विभिन्न वर्गीय संगठनहरूमा एकता गर्ने एकताको प्रस्ताव तयार गर्न पुष १३ गते स्थायी समितिको बैठकले कार्यदल बनाएको थियो। तर उत्त कार्यदलले समेत एकताको प्रस्ताव तयार गर्न नसकेको हुनाले अध्यक्षद्वय केपी ओली र पुष्कमल दाहाल नै एकताको प्रस्ताव तयार पार्न जुटेका छन्। माघ २५ गते कार्यदलले एक हस्ताको समय थप मागेको भएपनि अध्यक्षद्वयले थप समय नदिएर आफै प्रस्ताव तयार पार्न भएका हुन।

कार्यदलले अपूर्ण प्रस्ताव अध्यक्षलाई बुझाएपछि त्यस विषयमा अध्यक्षद्वयको बीचमा

त्यसैगरी हाम्रो आफ्नो सनातनीक धर्म, संस्कृति र हाम्रो आफ्नो मौलिक आदर्श एवं मान्यताप्रति धर्मान्तरणको प्रकृयाबाट आक्रान्त भएको कहाली लादो दुखद अवस्था देखापरेको छ। त्यसो जन असहमत कार्यप्रति राज्यको ध्यान जानु पर्छ भन्ने हाम्रो दुख धारणा रहेको छ। नेपालको भूराजनीतिक अवस्थालाई दृष्टिगत गर्दै हामीले हाम्रो परराष्ट्र तथा मैत्री सम्बन्धलाई सुमधुर, शालीन र सौम्य कृत्तिक व्यवस्था र हामीप्रतिको आधारभूत विश्वसनीयता स्वस्थलपमा अधि बढाउन सक्नु पर्छ।

श्री पशुपतिनाथले हामी सबैको कल्याण गर्नु। जय नेपाल।

छलफल भइरहेको र केही दिन भित्रमा लगातार छलफल गरेर कार्यदलले बुकाएको प्रतिवेदनका आधारमै प्रस्ताव बनाउने कार्यमा अव्यक्तिद्वय जुटेका छन्। कार्यदलभित्र रहेका तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी अनि माधव नेपाल पक्षका गरी तिन थरीका सदस्यहरू रहेका र पार्टीगत र व्यक्तिगत स्वार्थमा उनीहरू रहेका हुनाले कार्यदलले प्रस्ताव तयार गर्न नसकेको हो। नेकपाको महाधिवेशन २०७६ सालमा गर्नुपर्ने सम्बन्धानिक व्यवस्था रहेकोले आउँदो महाधिवेशनबाटै नेतृत्व हात्याउने खेलका कारण नेकपाभित्र अहिले देखि नै गुट उपगुट देखिएको र त्यसो प्रस्ताव तल्लो तहको एकीकरण र विभिन्न वर्गीय संगठनहरूमा आ आफ्नो प्रभाव जमाउने खेलले गर्दा नै तल्लो तहसम्मा पार्टी एकीकरण हुन नसकेको नेकपाकै नेताहरूले बताएका छन्।

अधि बढन सकेको छैन। पछिलो समयमा मुलुकमा भ्रष्टाचार बढेको छ। नियत घटेको छ, आयात बढेर विदेशी मुद्राको सञ्चिती घटेको छ। सम्बन्धानिक आयोगका पदाधिकारी नै भ्रष्टाचारको मामलामा दुखेका छन्, यी सबै कार्यहरूले गर्दा प्रधानमन्त्री ओलीको भ्रष्टाचारमा सुन्य सहनशिलता अपनाउने उद्योग समेत हावामै उडेको छ। अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका आयुक्त राजनारायण अपार्कले घुस लिएको भिडियो कार्यकारी प्रधानमन्त्रीसहित प्रमुख विपक्षी दलका नेता अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्त नेकपाका अर्का अध्यक्ष पुष्कमल दाहाल, महान्यायाधिकारी सहित केही मन्त्रीहरूले चार महिनापछि मात्र घुस काण्डको खुलासा हुनु र प्रधानमन्त्रीले आफै प्रतिवद्धता विपरित चार महिनासम्म भ्रष्टाचारीलाई कानुनी कारबाही नगरी पदमै बसिरहन सहयोग गर्नुले सत्ताधारी दल र प्रमुख प्रतिवक्षी दलमाथि समेत शंका उभिएको छ। किन उनीहरूले चार महिनासम्म कारबाही गर्न निकायलाई कानुनी कारबाही गर्न अनुमति दिएनन्? अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्तसहितका अन्य आयुक्तहरूले समेत घुस काण्डको भिडियो हेरेका थिए भने किन उनीहरू समेत चार महिनासम्म चुप रहे त्यसैले नैतिकताका आधारमा उनीहरूले समेत राजिनामा दिएर नैतिकता देखाउन सक्नुपर्छ। भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने संस्थाको पदाधिकारीहरू घुस खान थालेपछि त्यसलाई नियन्त्रण गर्न नसक्नु प्रमुख आयुक्तको कमजोरी भएकोले आफ्नो कमजोरीलाई स्तीकार गर्दै सबैले राजिनामा दिएर गिरेको नैतिकतालाई जोगाउन सक्नुपर्छ। आफै भ्रष्टाचार गर्नेहरूले अरू भ्रष्टाचारीहरूलाई कारबाहीको सिफारिस गर्ने नैतिक आधार हुन सक्नैन त्यसैले राजिनामा दिनु उचित विकल्प हुनसक्छ।

राजिनामा...

अन्त्य भएको हुनाले अब विकासले फड्को मार्ने आशा जनताले गरेका भएपनि बेला बेलामा सत्ताधारी दलभित्रबाट असनुष्टिका स्वरहरू सङ्कमा छाइछुला पार्नेगरिएको हुनाले विकासले गति लिन सक्छ। सत्ताधारी दलमा दब्दै इच्छाशक्ति भएको खण्डमा विकासले गति लिन सक्छ। मुलुक संघीयतामा गएको छ। संघीय संसददेखि प्रेदेशसभाहरूमा समेत नेपाल कम्युनिट एकीकरण भएको नेकपाले विगतको बुनावामा एकै बहुमत त्याएको छ। आफैसँग बहुमत हुँदूहुँदै उसले संघीय समाजवादी कोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीको समेत समर्थन पाएको हुनाले संसदमा सरकारको पक्षमा दुई तिहाइको मत रहेको छ। त्यसैले सरकारलाई आफ्ना योजनाहरू अधि बढाउन कुनै कठिनाई छैन। तर त्यसि

तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रबीच एकीकरण भएर गठन भएको नेकपाले विगतको बुनावामा एकै बहुमत त्याएको छ। आफैसँग बहुमत हुँदूहुँदै उसले संघीय समाजवादी कोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीको समेत समर्थन पाएको हुनाले संसदमा सरकारको पक्षमा दुई तिहाइको मत रहेको छ। त्यसैले सरकारलाई आफ्ना योजनाहरू अधि बढाउने गरी जाहेजस्तो गरी भ्रष्टाचारीहरूले पनि सरकार जनताले चाहेजस्तो गरी

पशुपति...

जन्मेछ, आमनागरिक पशुपति शर्माको त्यही गीत घन्काएर बाटा बाटामा पो नाच थाले। सकियो, नेकपाको ख्याति, दुई तिहाइको दोहोलो पो काढियो। नेकपाको सरकार कति

लोकप्रिय रहेछ, त्यो सब पशुपति शर्माको गीत माच्छेको ओठ ओठमा गुज्जन थालेबाट चाल पाइयो। अब त भारतको संसदमा समेत पशुपति शर्माको लुट र छुटको गीतको चर्चा हुनथालेको छ। पशुपति शर्मालाई नेकपाले बन्चरो बनाएर आफ्नै धुँडामा बजायो।

भ्रष्ट आयुक्त...

पाठकलाई अखियारले छिटै कारबाही सुरु गर्ने भएको छ। भ्रष्ट आयुक्त पाठकलाई चोख्याउन यस अधि संसद, सरकार र अखियार नै लागिपरेका थिए, आयुक्त पाठकले गरेको भ्रष्टाचारमा मौन बसेका थिए। नेपाल इन्जिनियरिङ कलेजको शेयर स्वामित्व केही इन्जिनियरिङ शिक्षा माफिया संस्थापकहरूलाई दिलाइ दिन, अखियारमा परेको उजुरी दिसमिस गराउने काममा सहयोग गर्न नाममा ४८ र ३० लाख गरी दुई पटकमा ७८ लाख घुस लिएका आयुक्त पाठकले गरेको भ्रष्टाचार बारे बिहिबार सञ्चार माध्यममा समाचार प्रकाशित भएको थियो। त्यसपछि वैचैन भएका आयुक्त पाठकले त्यो भ्रष्टाचारको काण्डबाट उन्मुक्ति पाठकलाई कुनै राजीनामा दिएका थिए। पाठकले राजीनामा नदिए सत्तारूढ दलका सासदहरूले महाअभियोग लगाउन हस्ताक्षर अभियान समेत सुरु गरेका थिए। राजीनामा दिएपछि पाठकलाई कुनै कारबाही नगर्न राजीनीतिक दलका उच्च नेतृत्व र अखियारका प्रमुख आयुक्त नविन कुमार जिग्मी र अर्को आयुक्त गुरुलाले चलाएका थिए।

मधेसी समुदायको प्रतिनिधित्व गर्दै ०७० वैचैन भएको आयुक्त पाठकलाई नियुक्ति दिलाउने काम नेपाली

कॉर्ग्रेसका उपसभापति विमलेन्द्र निधी र ताकालीन तराई मधेस लोकतान्त्रिक पार्टीका अध्यक्ष महन्थ ठाकुर लागेका थिए। त्यसैले सर्वोच्च अदालतका प्रधानन्यायाधीश रामकुमार प्रसाद साहले निकै बल गरेका थिए। सरकारी वकिल समूहबाट न्याय सेवामा ०३९ सालमा प्रवेश गरी पाठक ०७० कातिक सम्म कार्यरत थिए। उनले नायव महान्यायाधीवक्ताबाट अवकास पाएका थिए। महोत्तरी जिल्ला निवासी पाठक सरकारी वकिल रहेदा वैचैन भएका आयुक्त विवादास्पद र भ्रष्ट आवारणका थिए। पाठन सरकारी वकिल कार्यालयमा सहन्यायाधीवक्ता रहेदा २ लाख भारू ५ सयको नोट बचलन्यतीमा छैन, नेपाल राष्ट्र बैंकले मान्यता दिएको छैन।

तस्वर्थ भारू ५ सयको नोट कोराकागज बाबार हो। यो बाबार उजुरी समेत परेको छ। भ्रष्टाचार अवैध विदेशी मुद्रामा उम्हा चलाउन हुँदैन भएको राय दिएर पनि विवादमा आएका थिए। पाठकले अखियारमा ४ वर्ष आयुक्त हुँदा ठूला भ्रष्ट आयुक्त पाठकलाई कुनै विवरणमान्त्री, मात्र जफत हुन व्यवस्था छ। त्यसमा संवैधानिक पदाधिकारीलाई थप ३ वर्ष कैद हुने व्यवस्था गरेकाले अभियोग प्रमाणित भए पाठकलाई ११ वर्ष जेल र विगो ७८ लाख जफत गरी त्यति नै रकम जिरियाना हुने भएको छ। पाठकले राजीनामा दिए पनि अखियारको आयुक्त पाठकलाई भ्रष्टाचार भुदा चलाउन सक्ने कानुनविदहरूले पनि सुकाव दिएका छैन।

घुस्याहा आयुक